

קביעותא

במשנה ובהלכה היומית

לקבלת העלון במייל: office@kviuta.org

פר' נצבים-וילך תשפ"א • גליון 584

ההלכה היומית		המשנה היומית		
ש"ע א"ח		סדר טהרות • נדה		
יום	תאריך	פרק	משנה	סימן
ד	כד אלול	ב	ה-ו	קמז
ה	כה אלול	ב-ג	ז-א	קמז-ח
ו	כו אלול	ג	ב-ג	קמט-נ
שב"ק נצבים				
א	כח אלול	ג	ד-ה	קנ
ב	כט אלול	ד	ו-ז	קנא
ג	א תשרי	ד	א-ב	קנא
ד	ב תשרי	ד	ג-ד	קנא

עיון במשנה

'שליא בבית, הבית טמא'

מסכת נדה פרק ג' משנה ד'

שְׁלִיא בְּבֵית, הַבַּיִת טָמֵא, לֹא שֶׁהַשְּׁלִיא וְלֹד, אֲלֵא שְׁאִין שְׁלִיא בְּלֹא וְלֹד. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר נִמוּק הַוּלָד עַד שֶׁלֹּא יֵצֵא.

נחלקו תנא קמא ורבי שמעון כשיש שליא בבית, אם הבית נטמא מדין טומאת אהל של מת, שתנא קמא סובר שכיון שבכל שליא יש ולד - 'אין שליא בלא ולד' - ואין הולד נראה בשליא, בעל כרחך הולד מת ונימוק, והוא מטמא את הבית.

ורבי שמעון סובר שכיון שהולד נימוח לגמרי ונעשה כעין מים, הרי הוא מתערב ברוב דם לידה ומתבטל לפני שיוצא לאויר העולם, וכל עוד שהוא במעי אמו הוא טומאה בלועה שאינה מטמאה, וכשיוצא לאויר העולם הוא כבר נתבטל ואינו מטמא (רע"ב ע"פ מסקנת הגמרא).

ונחלקו הראשונים בטעמו של תנא קמא שהולד מטמא את הבית, ובמה חולק על רבי שמעון שסובר שהולד מתבטל ברוב דם לידה. יש שביארו (תורי"ד ומאירי) שתנא קמא סובר שהולד נימוח רק במקצת ואינו מתערב לגמרי בדם לידה ואינו מתבטל, ואחרים (עי' רמב"ן, רשב"א, ועוד) ביארו שתנא קמא מודה שהולד נימוק ונתערב לגמרי בדם לידה, אלא שסובר שלא שייך ביטול לענין טומאת אהל [ומשא] (עי' בכורות כ"ב א') כיון שהבית מאהיל על כל המת בבית אחת, וממילא הולד מטמא את הבית. והנה בגמרא (כ"ז א') הביאו ברייתא שאם טלטלו את הולד לבית שני, מודה תנא קמא שאין הולד מטמא משום שהוא נימוח לגמרי, ולפי הפירוש הראשון שלדעת תנא קמא לא נימוח הולד לגמרי, בבית שני מודה שהוא נימוח לגמרי ומתבטל, ולפי הפירוש השני שאין ביטול בטומאת אהל, בבית שני הולד נימוק כל כך שנחשב כמים בעלמא ואין דינו כולד כלל אף כשהוא בעין.

'הלכו חכמים אחר הרוב ועשאוהו כודאי'

בגמרא (י"ח א') אמרו שלדעת תנא קמא שהבית טמא, 'הלכו חכמים אחר הרוב ועשאוהו כודאי', שאם יש תרומה טהורה בבית, היא נטמאת בתורת ודאי ע"פ רוב, ושורפים אותה. וצריך ביאור איזה רוב ומיעוט יש כאן, הרי תנא קמא מטמא משום שאין שליא בלא ולד, וא"כ הבית טמא בתורת ודאי ולא מכח רוב.

ורש"י ביאר שמה שאמרו 'אין שליא בלא ולד', הוא רק רוב, ולעולם יש מיעוט שליות שאין בהן ולד כלל, ולכן הבית טמא רק מכח רוב שליות שיש בהן ולד.

והראשונים הקשו על פירושו, חדא שלשון 'אין שליא בלא ולד' לא משמע כן, ועוד ששינוי בחולין (פ"ד מ"ז) 'שליא שיצתה מקצתה אסורה באכילה', ומיירי שם בדין בן

1. 'שליא' היא שק שהולד מונח בתוכו כשהוא במעי אמו.

בפתח השער

200+200 = 60,000 שְׁקָלִים?

ספר הגאון רבי נחום אליהו ברנשטיין שליט"א:

פגשתי אדם שעובד בעבודה שמרן ראש הישיבה זצוק"ל חבב, משום שהיא מלמדת עד כמה חשוב כל מעשה קטן:

אותו אדם נהג להסתובב בין בתים ולרוקן קפות צדקה. כל יום עבר בשבעה בתים, ואסף את הפספ שהצטבר בקפות שהתמלאו במשך הזמן. ספר לי אותו איש:

בכל קפה היו בערך 30 שקל, שפפול 7 קפות זה יוצא כ-200 שקלים שאספתי מדי יום.

ביום הראשון לעבודה, לא התרשמתי, נו, 200 שקל...

אבל פאשר ביום החודש הצטברו אצלי בערך חמש-אלפים שקלים התחלתי להעריף. זה כבר סכום נאה...

בסוף השנה, פאשר הייתי צריך להביא את הפספ שאספתי לארגון בו עבדתי, בדקתי וגיליתי שיש בידי לא פחות מ-... ששים אלה שקל...

מאז התחלתי לספר בכל בית בו אספתי את הנקודה המעניינת הזו, והנה הפלא ופלא... הסכום הממאצע בכל קפה הפך לבערך כפול! אנשים כל-כך נהנו מהענין, שהם התחילו פשוט לשים יותר...

"והיום" - סים האיש ואמר - "אני מגיע לכ-12 אלה שקלים לחודש..."

« המשך בעמוד ג' »

רץ למשנה

מקרא משנה ותלמוד אינם מחולקים לגמרי... ומקרא מועיל למשנה ומשנה מועיל לתלמוד ... כי שלושה אלו אע"ג שהם מחולקים נחשבו כמו דבר אחד, וכל אחד יועיל אל השני.

(דרך חיים)

הלימוד השבוע מוקדש לע"ג
ר' אביעזרי אליעזר בן הר' נפתלי ז"ל
נלב"ע א תשרי תשל"ח

הלימוד השבוע מוקדש לע"ג
רבי יעקב יצחק הלוי בן שלמה ז"ל
נלב"ע כו אלול

להפיץ את האור • בשותפות של 54 נח בחודש

תזכה להחזיק מוקד של עלוני המבחנים השבועיים באיזור שתבחר.

ניתן לתרום במערכת הטלפונית: 072-332-3020 שלוחה 6,

וכן בכל עמדות נדרים פלוס וקהילות ברחבי הארץ.

מערכת

השיעורים והמבחנים הממוחשבת:

072-332-3020

להנצחות ותרומות להצלחה לע"ג יקירך התקשר:

072-272-2200

מבחן שבועי במשנה / 284

מסכת נדה ב, ה - ד, ד

א. כמה דמים טמאים באשה?

1. שלשה | 2. חמשה | 3. שבעה | 4. עשרה.
- ב. להלכה! האם דם ירוק: א) מטמא, ב) מכשיר זרעים?
1. לא | 2. כן.
3. מטמא, ולא מכשיר | 4. מכשיר, ולא מטמא.
- ג. להלכה! המפלת חתיכה, האם טמאה?

1. כן | 2. לא.
3. אם יש עמה דם - טמאה. ואם לאו - טהורה.
4. אם יש בתוכה דם - טמאה. ואם לאו - טהורה.
- ד. מה בודקים ע"י שרייה במים פושרים לברר אם הוא דם?

1. כמין ערעה | 2. כמין עפר.
3. כמין יבחושים אדומים.
4. כל התשובות נכונות.

ה. להלכה! שליא בבית, מה דין הבית, ומדוע?

1. טמא, כי אין שליא בלא ולד.
2. טמא, כי השליא עצמו ולד.
3. טהור, כי לא חיישינן לולד | 4. טהור, כי אפילו אם היה ולד, כבר נימוק ונתבטל.

ו. באיזה מקרה תשב לנקבה בלבד?

1. המפלת טומטום | 2. המפלת אנדרווינוס.
3. המפלת טומטום ונקבה.
4. אף תשובה אחת לא נכונה.

ז. המפלת ואין ידוע אם ולד היה אם לאו, מה הדין?

1. תשב לזכר ולנקבה.
2. תשב לזכר ולנקבה ולנדה.
3. תשב לנקבה | 4. כאילו לא הפילה.

ח. איזו גזירה גזרו על כותים משום שאינם דורשים אות אחת?

1. שהם מטמאים תחתון כעליון.
2. שבנותיהם נידות מעריסתן.
3. שייחשבו כבועלי נדות.
4. ששורפין עליהם את התרומה.

ט. דם נכרית ודם טהרה של מצורעת, מה דינם לפי בית שמאי?

1. דם נכרית - טהור. דם טהרה של מצורעת - טמא | 2. הפוך מ-1.
3. שניהם טהורים | 4. שניהם טמאים.

י. באיזה ימים טיהרה התורה דם קושי?

1. באחד עשר יום של ימי זיבה | 2. כל ימי נדה.
3. יום ראשון של ימי זיבה.
4. יום ראשון של ימי נדה.

תשובות למבחנים במערכת הטלפונית: 072-332-3020

פקועה, שהשוחט בהמה ונמצא עובר במעיה, העובר הותר באכילה על ידי שחיטת אמו ואינו צריך שחיטה לעצמו, ונתרבה עוד מקרא (ע"י גמ' שם ע"ז א') שגם השליא הותרה על ידי שחיטת האם כשהיא בתוך מעי האם בשעת שחיטה, ובזה שנינו 'שליא שיצתה מקצתה אסורה באכילה', שאם יצתה מקצת השליא ואח"כ נשחטה האם, אסור לאכול את השליא, ואפילו החלק של השליא שעדיין בתוך מעיה, וטעם האיסור מבואר שם במשנה משום שאין שליא בלא ולד, וביאר רש"י שכיון שנוקטים שיש ולד בתוך השליא, חוששים שמא ראשו של הולד היה בחלק של השליא שיצא, וכל שיצא ראשו הרי הוא כילוד ושוב לא הותר הולד בשחיטת אמו, וגם השליא לא הותרה משום שהיא נמשכת אחר הולד. והקשו הראשונים שלפי מה שפירש רש"י שיש מיעוט שליות שאין בהן ולד, נמצא שיש ספק השקול שמא הראש היה בחלק של השליא שיצא או בחלק של השליא שנשאר בפנים, ועוד צד קולא שמא לא היה כלל ולד בשליא, וא"כ למה השליא אסורה באכילה, הרי שנינו שם 'המבכרת שהפילה שליא, ישליכנה לכלבים' - דהיינו שאין צריך לחוש שמא ילדה ולד זכר והוא בכור - וביארו בגמרא משום שמחצה זכרים ומחצה נקבות, ומיעוט נדמה [ולד שנראה כמין בהמה שונה מהאם ופטורה מבכורה], ולפי רש"י שליא שיצאה מקצתה דומה לשם, שיש מחצה שלא יצא הראש, ומיעוט שאין כלל ולד.

ומכח זה הוכיחו תוספות והראשונים שאין צד כלל שאין ולד בשליא, אלא יש רק ספק השקול שמא יצא הראש שמא לא יצא הראש, ומספק השליא אסורה באכילה. ותוספות העלו ליישב דעת רש"י שהמשנה שם מיירי באוקימתא **שמצאו** ולד בתוכה - ותורא"ש כתב שיש ליישב כן בדוחק - ובאחרונים תמהו מאד על יישוב זה מסוגיית הגמרא שם, ואף מהמשנה עצמה.

והנה לפי מה שביאר השב שמעתתא (שמעתא א' פ"ח) בדין 'המבכרת שהפילה שליא ישליכנה לכלבים', דברי רש"י אתיין שפיר כמין חומר, שמפשטות לשון רש"י שם משמע שהטעם שאין חוששים שהולד זכר הוא משום ספק ספיקא - ספק נקיבה, ואם תימצי לומר זכר, שמא הוא נדמה - אמנם השב שמעתתא כתב שאי אפשר לפרש כן, משום שלא נחשב ספק ספיקא אלא אם כן הצדדים שקולים, וספק נדמה הוא רק מיעוט, אלא בעל כרחך כוונת רש"י שנחשב רוב, שמיעוט נדמה מצטרף למחצה נקיבות לעשות רוב נולדים שאינם חייבים בכורה, והביא שם דעת הריב"ש (שו"ת סי' שע"ב) שרק בספק של מחצה זכרים ומחצה נקבות המיעוט מצטרף לעשות רוב, כי כן ייסד המלך לקיום המין שיהיו מחצה זכרים ומחצה נקיבות, ולכן כשיש גם מיעוט נדמה, נעשה רוב, אבל בסתם ספק השקול שאינו בהכרח מחצה ומחצה, עוד מיעוט אינו מצטרף לעשות רוב, אלא נשאר הדבר כספק, עיי"ש, ולפי זה גם בשליא שיצאה מקצתה אין רוב, שהרי הספק שמא יצא הראש שמא לא יצא הראש הוא סתם ספק השקול, וא"כ המיעוט שליא בלא ולד אינו מצטרף לעשות רוב.

אמנם הגרעק"א (נדה י"ד א') הוכיח מרש"י (שם ד"ה ולמחר) שאף כשאין הצדדים שקולים נחשב ספק ספיקא, וא"כ חזרה הקושיא למקומה בשליא שיצאה במקצתה תהא מותרת מדין ספק ספיקא, וצ"ע.

בעיקר דברי הגמרא ש'שליא בבית הבית טמא' רק מכח רוב ולא בתורת ודאי, תוספות ועוד ראשונים פירשו שתנא קמא מודה לרבי שמעון שיש ולדות שנימוקו ונתבטלו בדם שבשליא לפני שיצאו לאויר העולם, ואינם מטמאים את הבית, אבל סובר שהם רק מיעוט, וברוב האופנים אין הולד נימוק כל כך שנתבטל, ולכן הוא מטמא את הבית, ורוב זה עשאוהו כודאי אף לשרוף תרומה טהורה שהיתה בבית.

פרפראות הפרשה

אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקיך ומשם יקחך (ל, ד)

בספר 'זרע שמשון' מביא פשט נפלא בכפל הלשון בפסוק 'משם יקבצך ומשם יקחך'.

לפי שבני ישראל גלו משום שנאת חנם, ואי אפשר שיגאלו אלא כשיהיה שלום ביניהם, לכך אמר הכתוב בתחילה **'משם יקבצך'**, היינו שיברך את ישראל בשלום ויהיו ישראל מקובצים יחדו כאיש אחד,

אדון הנביאים, לא ידעו. והב': זמן גלוי כמו שנאמר "היום - אם בקולו תשמעו", שיש ביד כל אחד ואחד לקרב את הגאולה שיבוא אפילו קודם זמנה.

ועל כך נאמר: "הנסתרות" זמן הגאולה הנסתרת, "לה' אלוקינו" אשר לא גילה סודו לעבדיו הנביאים, אבל "הנגלות" הזמן הגלוי לכל, "לנו ולבנינו לעשות את כל דברי התורה הזאת" בידינו לקרב את הגאולה ולהביאה בכל יום כנאמר "היום אם בקולו תשמעו". (כתב סופר)

ורק לאחר מכן **'משם יקחך'**, היינו לאחר שיהיו מקובצים ובאחדות אזי יקח ויוציא אותם מן הגלות.

הנסתרת לה' אלקינו והנגלת לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת (כט, כח)

שני זמנים יש לגאולה העתידה, הא': זמן נסתר אשר אינו ידוע לשום נברא, והוא סתום וחתום, עד שאפילו משה רבינו,

שיטות הראשונים בדין בתי כנסיות שבבבל על תנאי הם עשויות, למה מועיל התנאי

מבואר בשו"ע סימן קנ"א סי"א שאם בשעת בנין ביהכ"נ התנו עליו להשתמש בו, מותר להשתמש בו בחרבנו, אבל בישובו לא מהני תנאי. ואפילו בחרבנו, לתשמיש מגונה כגון זריעה וחשבונות של רבים, לא מהני תנאי, בד"א בבתי כנסיות של שבחוצה לארץ, אבל בבתי כנסיות שבא"י, לא מהני שום תנאי.

מקור הדין וג' שיטות הראשונים בזה

ומקור הדין הוא בגמרא מגילה דף כ"ח: אמר רבי אסי בתי כנסיות שבבבל על תנאי הן עשויות, ואף על פי כן אין נוהגין בהן קלות ראש. ומאי ניהו חשבונות. והקשו הראשונים ע"ז ממה שמבואר שם בגמרא אח"כ שרבינא ורב אדא שאלו את רבא שאלה והגיע זרם של מטר ונכנסו לבית הכנסת, לא מחמת שרצו להנצל מהמטר אלא משום דשמעתא צריכה צלילות הדעת, והרי הם היו בבבל וא"כ לכאורה היה מותר להם גם להכנס מפני המטר, וכתבו הראשונים ג' תירוצים ע"ז, דהתוס' והרא"ש תירצו שכל התנאי מועיל רק לאחר חורבן ביהכ"נ אבל לא בעודו בבניינו, וסיימו התוס' דזהו כונת הגמרא שאמרו "ואף על פי כן אין נוהגין בהן קלות ראש" דהכונה הוא שכל זמן שהיא עומדת אסור להשתמש בה, ואצטריך לאשמועינן משום דסלקא דעתך אמינא דדווקא אכילה ושתייה דהוי קלות ראש ביותר הוא דאסור אבל חשבונות דלא הוי קלות ראש כל כך סלקא דעתך אמינא דשריא, קמ"ל דלא, אמנם הרא"ש פירש דהכונה בחורבנם שגם אז אסור לעשות בה תשמיש של קלות ראש אע"פ שהתנה. **אמנם** הרמב"ן והר"ן חולקים ע"ז וסוברים דמהני תנאי גם בעודה עומדת ומה שהוצרכו להך טעמא הוא משום שהתנאי מועיל רק מחמת דוחק, והגהות אשר"י תירץ שהם החמירו על עצמם.

ובגמ' פסחים ק"א. איתא שנהגו לקדש בליל שבת בבית הכנסת לאורחים שאכלו וישנו בבית הכנסת, והקשו התוס' שהרי אסור לאכול ולישון בבית הכנסת, ותי' שהכוונה בחדר הסמוך לבית הכנסת, אמנם הרמב"ן תירץ לפי שיטתו שהתנאי מועיל שבמקום הדחק יוכלו להשתמש עם הבית הכנסת, ואורחים עניים הוי מקום הדחק, ולמעשה השו"ע כאן פוסק כשיטת הרא"ש שרק בחורבנו מועיל תנאי ועל תשמיש מגונה לא מועיל תנאי. אמנם בהל'

קידוש (סי' רס"ט) כתב שנוהגין לקדש בבית הכנסת, ומזה הוכיח הט"ז כאן (בסק"א) שלהלכה נוקטים כשיטת הרמב"ן, וכן הכריע הביאור הלכה (בד"ה אבל) דאפשר לסמוך על שיטת הרמב"ן.

האם מועיל תנאי זה בארץ ישראל

עוד כתבו התוספות שדווקא לאותן שבבבל מהני התנאי שהרי לעת בא גואל במהרה בימינו תפקע קדושתן אבל לאותן שבארץ ישראל לא מהני תנאי שהרי קדושתן לעולם קיימת וכן פסק בשו"ע. ובביאור הלכה מצדד דאפשר שכונת הגמרא שבבבל נהגו לעשות תנאי, ולכן בסתמא אי"צ לחשוש שלא עשו תנאי זה ואילו בא"י לא נהגו לעשות תנאי אבל באמת מועיל תנאי גם בא"י, ואפשר שכל דברי התוס' הם רק לשיטתם אבל לשיטת הרמב"ן יועיל תנאי גם בא"י, עכ"ד.

האם מועיל תנאי שלא יחול קדושה על הבית הכנסת כלל

ויש לציין בזה מה שכתב בשו"ת דברי חיים (חושן משפט חלק ב' סימן ל"ב) וז"ל: ידוע דהבתי מדרשים של צדיקי הדור שמיחידים בביתם אין להם דין בית המדרש להיות עליו קדושת בית הכנסת, שהרי אנו רואים שמשתמשים בו דברים שאין רשאים להשתמש בבית המדרש סתם אפילו ע"י תנאי במקומו, שעושין סעודות נשואין ושוחקין בשמחת מצוה כנהוג, אשר אין רשאים לעשות כן בבית המדרש אחר, וגם ישינים בהרבה בתי מדרשים של צדיקים שינת קבע דאסור על פי הדין.

אך הטעם דצדיקים בונים רק לשם בית וועד לתלמידי חכמים להקהל יחד ולשמח באהבה בכל המצטרך לשמחת מצוה, וגם להשתמש לצרכי האורחים בכל מה שיצטרכו, ורק שיתפללו בו ג"כ, ולא שיהי' קדושת בית הכנסת עליהם, וכן שמעתי בפירוש שצדיק אחד אמר בפירוש בשעת בניית בית המדרש בביתו אמר בכנותו שמתנה בפירוש שכונה בית ועד אבל לא שיהא קדושת בית המדרש עליו, ומסתמא כן נוהגים כל הצדיקים. וכ"כ בשו"ת אמרי יושר ח"ב סי' קצ"ג. ולהלן במאמר הבא אי"ה נאריך בדבריו.

« המשך מעמוד א' »

השיטה של היצר הרע היא להגיע לבחור ולהגיד לו: ב'זמן חרף' למדו בבא-בתרא והספקתם רק שלושים דף. אם כן, ב'זמן' הזה אתה הרי כבר לא תספיק את כל בבא-בתרא... אז עזב את זה!

לא ולא! בחור צריך לדעת, שאצל הקדוש-ברוך-הוא, הכל חשוב. הכל חביב. גם למוד קטן. אז תספיק חצי בבא-בתרא. וכי קל הדבר בעיניך?? אתה יודע מה זה לפני הרבוננו-של-עולם??

כך צריך להתחסס אל כל מצוה. אם זו פגנה בתפלה, תתיבת גמרא, או איזה בין-אדם-לחברו קטן. לא לזלזל.

פי אצל הקדוש-ברוך-הוא, כל מעשה - ולו הקטן ביותר - חשוב עד למאד...

א גויטן שבת, העורך

המבחן החודשי בהלכה מס' 12
מסימן קמד סעיף ג עד סימן קנח סעיף ו
יופיע בעז"ה בגליון 586

לחיות כהלכה

"למדתם אתם את בניכם לדבר בם..." [דברים י"א, ט']
הספורנו: "הרגילו את בניכם במצוות" - לימוד על מנת לעשות.

ודרך חיים תוכחות מוסר

היש כפרה בלא תשובה? אין! היש תשובה בלא לימוד המוסר? גם זה אין! מי שיכול למצוא דבר יותר יקר מחיים, הוא ימצא דבר יותר יקר ממוסה, כי מוסר הוא החיים.
(רבי יהודה לייב חסמן זצ"ל, אור יהל)

איגרת ברכה

בפרוס עלינו שנה חדשה, מערכת "קביעותא" מאחלת למאות אלפים הלומדים בארץ ובעולם, לתומכים הנלהבים בכל עת מצוא, וכל הנושאים בעול - נועם המטרה הנאצלת

בכתובה וחתונה טובה

בספרן של צדיקים

ויקיים בהם מה שכתוב: "לא ימושו מפיה ומפי זרעך ומפי זרע זרעך זרעך אמר ד' מעתה ועד עולם"

שנה טובה, מתוקה ומבורכת,
שנה של עבודת ה', מתוך שמחה והרחבת הדעת,
סוף וקץ לכל צרותינו, תחילה וראש לפידון נפשנו,
ושנוכה בזו השנה לשנת גאולה וישועה,
ובא לציון גואל ברננה, אכ"ר

מושגים במשנה / מאת הרב אשר שיק שליט"א

מח"ס ילקוט ביאורים על ששה סדרי משנה ותלמוד בבלי

פרק המפלת

בפרק ג' ממסכתנו שבע משניות וכלן מתחילות במלה "המפלת".

קדם עלינו להקדים, כי כל יולדת נטמאת בעת לידתה, כמו שלמדנו בפרשת תזריע:

"אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דותה וטמא" (ויקרא יב, ב) **"ואם נקבה תלד וטמאה שבעים כנדתה"** (שם פסוק ה').

אם ילדה זכר - טמאה שבעה ימים. ואם ילדה נקבה - טמאה שבועים.

אחרי שבוע לזכר ושבועים לנקבה ישנם "ימי טהרה" - כלומר ימים שבהם אפילו אם תראה דם, אין זה דם טמא. לזכר - שלושים ימים. וימי טהרה.

משיב כהלכה!

שאלה למעשה מתוך הנלמד השבוע בהלכה היומית

שאלה: האם מתר לצאת באמצע קריאת התורה? [שו"ע סי' קמו ס"א ומ"ב שם].

תשובה על שאלת השבוע

שאלה: האם צריכים לסגור הספר תורה בעת שהקורא אומר הברכות? [שו"ע סי' קל"ט ס"ד ובמ"ב שם].

תשובה: בגמרא מגלה דף כב. יש בזה מחלקת תנאים, לר"מ צריך לסגור שלא יאמרו ברכות כתובות בתורה, ולר"י ליכא למיחש האי חששא דהכל יודעים שאין ברכות כתובות בתורה, ולהלכה נקטינו לחלק דברכה שלפניה שאם יסגר הספר תורה לאחר שראה מקום התחלת הקריאה, יצטרכו הצבור להמתין עד שייפתחונו לאחר הברכה, אין צריך לעשות פן, אבל לאחר הקריאה שבלאו הכי סגרו הספר תורה בין גברא לגברא, מקדימין לסגרו קדם ברכה אחרונה, וכתב הרמ"א ש"מ יש להמכר להטות פניו לצד שמאל [שהוא ימין הקב"ה העומד כנגדו]. כדי שלא יבואו לומר שברכות כתובות בתורה, אמנם ה"ט כתב שאין נכון לעשות פן, מפני שראה כמסלק עצמו מן הספר תורה, ולכן יותר טוב להעצים עיניו בשעת ברכה.

דם, האשה טמאה, שהרי סוף סוף ראתה דם ונדה היא [אלא שאין לה דין יולדת לעגון ימי טמאה וטהרה].

ואם ברור לנו שהפילה דבר שהוא בחזקת יולד, אף אין ידוע אם זכר הוא או נקבה, "תשב לזכר ולנקבה", כלומר צריכה להחמיר לשני הצדדים: ימי טמאה שבועים כנקבה, וימי טהרה רק שלשים ושלשה כזכר ולא שלשים ושלשה כנקבה.

אך אם ברור לנו שבשעה שהפילה עדין לא עברו ארבעים יום מיצירת הולד, אין זה יולד. כי זמן יצירת הולד אינו פחות מארבעים יום.

ומה הדין בולד שיש לו צורת אדם, בגופו ובפניו, אלא שבמקצת פניו יש צורת בהמה, כגון שיש לו עין כבהמה?

נחלקו בזה ר' מאיר וחכמים. לדעת ר' מאיר אין זה יולד, ולדעת חכמים כיון שיש בו מקצת צורת אדם, הרי זה יולד.

ולנקבה - שלשים ושלשה.

בפרק ג' דנה המשנה ב"מפלת", כלומר לא ילדה וילד בן קמא אלא הפילה בשלב מסוים את מה שהיה אמור להתפתח ולהיות יולד, מתי אנו מחשיבים זאת ללידה, ומהיה טמאה טמאת לידה, ומתי אנו אומרים שמה שהפילה אין חוששים לו משום וילד.

והנה זה ברור שאם למה שהפילה יש צורת יולד, ודאי טמאה טמאת לידה. ואם אפשר להבחין אם זכר הוא או נקבה, אע"פ שאין בו רוח חיים, צריכה לנהג כנ"ל בימי טמאה וטהרה לזכר או לנקבה.

אלא שבפרק זה דנה המשנה בכל מיני אפונים שלא ברור לנו אם מה שהפילה יש בו חשש וילד או שפא אין זה אלא חתיכת בשר או חתיכת דם קרוש וכדומה.

אך גם אם ברור לנו שאין כאן וילד, אם יש עם החתיכה (מבחינה)

מבחן

במשנה לילדים / 584

מסכת נדה פרק ב משנה ה - פרק ד משנה ד
א. דם האדם והשחור, האם מטמא?

- 1. כן.
- 2. לא.
- 3. מחלקת.

ב. איזהו אדם, כדם המכה. מהו דם המכה? ברטנורא.

- 1. כדם של תחלת הפאת הספין בשחיטת שור.
- 2. כדם המכה של הקנה.
- 3. יש המפרשים כמשושה 1 ויש המפרשים כמשושה 2.

ג. המפלת חתיכה, ואין עמה דם, האם טמאה נדה?

- 1. טמאה | 2. טהורה.
- 3. מחלקת.

ד. המפלת כמין קלפה, כיצד תדע אם הוא דם וטמאה או שאינו דם וטהורה?

- 1. תטיל למים, אם נמוחו - טהורה, ואם לאו - טמאה.
- 2. תטיל למים, אם נמוחו - טמאה, ואם לאו - טהורה.
- 3. תטיל למים, אם נשתנו מראיתן - טמאה, ואם לאו - טהורה.

ה. המפלת שפיר מרקם, מה דינה?

- 1. חוששת לטמאת לידה, ותשב לזכר ולנקבה.
- 2. אינה חוששת לולד, אבל טמאה נדה.
- 3. אף אינה טמאה נדה.

ו. המפלת סנדל, מה דינה?

- 1. אינה חוששת לולד.
- 2. תשב לזכר ולנקבה.
- 3. תשב לנקבה בלבד.

ז. המפלת ואין ידוע מה הוא, מה דינה?

- 1. תשב לזכר בלבד.
- 2. תשב לנקבה בלבד.
- 3. תשב לזכר ולנקבה.

ח. בנות כותים...

- 1. נדות מעריסטון.
- 2. נדות כישראליות | 3. אינן נדות.

ט. בנות צדוקים, מתי הן כישראליות?

- 1. משפרישו ללכת בדרך ישראל.
- 2. לעולם הן כישראל, עד שיפרישו ללכת בדרך אבותיהן | 3. מחלקת.

י. דם נכרית, לדעת בית הלל מה דינו?

- 1. טהור | 2. מטמא בלח פרוקה וכמימי רגליה.
- 3. מטמא לח ויבש.

בהצלחה!

את התשובות ניתן לענות במערכת הטלפונית: 072-332-3020 עד יום שישי שאחרי סיום החומר, את כללי המבחנים ושמות הזוכים ניתן לשמוע במספר הנ"ל.

תשובות למבחני המשנה היומית פרשת עקב

מבחן בהלכה מס' 10 - א. 3 ב. 1 ג. 2 ד. 1 ה. 1 ו. 2 ז. 1 ח. 1 ט. 3 י. 2	מבחן לילדים מס' 578 - א. 1 ב. 2 ג. 3 ד. 1 ה. 1 ו. 1 ז. 2 ח. 3 ט. 1 י. 2	מבחן שבועי מס' 278 - א. 2 ב. 2 ג. 4 ד. 3 ה. 3 ו. 1 ז. 3 ח. 4 ט. 1 י. 4
--	--	---

